SOK-yhtymä

Tilinpäätöstiedote 1.1.–31.12.2019

Toimintaympäristön kehitys

Suomen talouteen vaikuttaa maailmantalouden megatrendit. Maailmalta lähtenyt talouden epävarmuus katkaisi myös Suomen talouskasvun. Ennusteiden mukaan tulevien vuosien talouskasvu pysyttelee prosentin tuntumassa tai sen alapuolella. Vuoden 2019 talouskasvu tulee olemaan 1,5 % kotimaisen kulutuksen ansiosta. Yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu säästämisen palatessa normaalille tasolle. Työttömyys on alentunut hitaasti ja kehityksen odotetaan jatkuvan näin. Inflaation odotetaan olevan ensi vuonna 1,4 % ja hiukan kasvavan seuraavana vuonna. Korkotaso pysyy poikkeuksellisen matalana myös vuonna 2020, mikä osaltaan tukee taloutta.

Kaupan alan odotetaan kasvavan keskimäärin hitaasti, mutta vähittäiskaupan kehitys on muuta kauppaa parempaa ja odotetaan lievää piristymistä. Majoitus- ja ravitsemistoimialan (MaRa) kasvun odotetaan hidastuvan. Turismin kasvun ansiosta huoneenkäyttöaste ja hinnat ovat pysyneet investointeja tukevalla tasolla. Ravitsemispalvelujen liikevaihdon määrä on kasvanut Suomessa tasaisesti.

S-ryhmän kehitys 1.1.–31.12.2019

S-ryhmän muodostavat osuuskaupat ja SOK tytäryhtiöineen. S-ryhmän veroton vähittäismyynti oli vuonna 2019 11 713 miljoonaa euroa, jossa on kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 1,7 prosenttia.

S-ryhmän veroton vähittäismyynti liiketoiminta-alueittain	**Milj. €**	**+/- % ed.v.**
Prisma*	3 563	+2,8
S-market	3 507	+1,3
Sale	695	+0,2
Alepa	394	+5,7
Herkku	85	-11,8
Muu marketkauppa	6	-1,4
Marketkauppa yhteensä*	8 249	+1,9
Rautakauppa	135	-0,3
Liikennemyymälä- ja polttonestekauppa	1 721	-0,5
Tavaratalo- ja erikoisliikekauppa	290	-1,4
Matkailu- ja ravitsemiskauppa*	842	+3,1
Auto- ja autotarvikekauppa	437	+7,3
Muut	40	-7,9
S-ryhmä yhteensä*	**11 713**	**+1,7**

* Sisältää lähialueiden (Viro ja Pietari) vähittäismyynnin.

S-ryhmässä oli joulukuun lopussa 1 854 toimipaikkaa, kun niitä oli 1 841 edellisen vuoden vastaavana ajankohtana.

Alueosuuskauppojen lukumäärä oli vuoden 2019 lopussa 19 ja paikallisosuuskauppojen kuusi.

Bonusjärjestelmään kuuluviin osuuskauppoihin liittyi vuoden 2019 aikana 71 233 uutta jäsentä. Asiakasomistajien kokonaismäärä oli vuoden lopussa 2 425 167. Bonusta asiakasomistajille maksettiin yhteensä 341 miljoonaa euroa.

S-ryhmän investoinnit olivat 496 miljoonaa euroa, kun ne vuotta aikaisemmin olivat 598 miljoonaa euroa.

S-ryhmän yhteenlaskettu konsolidoimaton tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 367 miljoonaa euroa voitollinen, kun tulos edellisenä vuonna oli 346 miljoonaa euroa. Osuuskauppojen yhteenlaskettu tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oli 300 miljoonaa euroa, kun se edellisenä vuonna oli 290 miljoonaa euroa. SOK-yhtymän tulos ennen veroja (IFRS) oli 67 miljoonaa euroa voitollinen, kun se edellisenä vuonna oli 55 miljoonaa euroa.

Taloudellinen kehitys

SOK:n toiminta

SOK on SOK-yhtymän emoyhteisö. SOK:n tehtävänä on sääntöjensä mukaan S-ryhmän keskusliikkeenä edistää ja kehittää osuuskauppojen ja muiden S-ryhmään kuuluvien yhteisöjen toimintaa, ohjata ja valvoa ryhmän kokonaisvoimavarojen tehokasta käyttöä sekä valvoa S-ryhmän ja sen eri osien toimintaa ja etuja.

SOK vastaa S-ryhmän strategisesta ohjauksesta. Sen tehtävät muodostuvat ketjuohjaus-, asiakasomistaja- ja markkinointipalvelujen sekä muiden ryhmä- ja konsernipalvelujen tuottamisesta S-ryhmän yrityksille sekä näihin palveluihin ja muuhun S-ryhmän toimintaan liittyvästä kehittämistoiminnasta. S-ryhmän liiketoiminnan kannalta keskeisiä palveluita ovat lisäksi hankinta- ja valikoimapalvelut.

Liiketoimintaa harjoittavien tytäryhtiöidensä kautta SOK monipuolistaa asiakasomistajille suunnattua palvelutarjontaa S-ryhmässä. Lisäksi SOK harjoittaa tytäryhtiöidensä kautta market- sekä matkailu- ja ravitsemiskauppaa Virossa ja Pietarissa.

SOK-yhtymän taloudellinen kehitys 1.1.–31.12.2019

SOK-yhtymän liikevaihto 1.1.–31.12.2019 oli 7 496,6 miljoonaa euroa, jossa on 2,6 prosenttia lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna.

SOK-yhtymän liikevoitto (IFRS) oli 102,2 miljoonaa euroa (60,7 milj. €). IFRS 16 standardin käyttöönotto siirsi osan vuokrakuluista liiketuloksen alapuolelle rahoituskuluihin, mikä paransi liiketulosta edellisvuoteen verrattuna. Liiketoiminnassa tapahtui myönteistä kehitystä niin mara-toimialalla kuin marketkaupassakin. Ulkomaisen liiketoiminnan osuus liikevaihdosta oli 4,4 prosenttia (4,6 %) eli 326,3 miljoonaa euroa.

SOK-yhtymän taloudellista asemaa ja tulosta kuvaavat seuraavat tunnusluvut.

SOK-yhtymä	**31.12.2019**	**31.12.2018**	**31.12.2017**
Liikevaihto, milj. €	7 496,6	7 303,5	7 063,6
Liikevoitto/-tappio), milj. €	102,2	60,7	5,9
Liikevoitto, %	1,4	0,8	0,1
Oman pääoman tuotto, %	9,9	7,5	0,3
Omavaraisuusaste, %	24,0	38,4	36,5

SOK-yhtymän operatiivinen tulos

Operatiivisella tuloksella seurataan operatiivisen liiketoiminnan tulosta rahoituserien jälkeen ilman kertaluonteisia eriä ja IFRS-eriä. Operatiivisen tuloksen positiivinen kehitys johtuu marketkaupan sekä matkailu- ja ravitsemiskaupan liiketoiminnan tuloksen vahvistumisesta ja yleisestä toiminnan tehostamisesta.

SOK-yhtymä	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017
Operatiivinen tulos, milj. €	71,4	59,4	41,5

SOK-yhtymän operatiivinen liikevaihto ja liiketulos liiketoiminta-alueittain (segmenteittäin)

SOK-yhtymän operatiivinen liikevaihto ja liiketulos on jaettu operatiivisen seurannan mukaisiin kauppatoiminnan liiketoiminta-alueisiin. Lisäksi operatiivisesti seurataan pankkitoiminnan liiketulosta.

	Liikevaihto Milj. €	Muutos, milj. €	Operatiivinen liiketulos Milj. €	Muutos, milj. €
Marketkauppa	276,1	-7,6	-4,1	+2,2
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	281,1	+10,9	+33,0	+0,4
Hankinta- ja palvelutoiminta	7 063,9	+271,9	+17,2	+5,2
Kiinteistöliiketoiminta	84,2	-0,9	+17,2	-0,6
Pankkitoiminnan tulos			+9,1*	+5,3
Sisäiset eliminoinnit ja muut	-208,6	-77,3	-5,6	-4,5
SOK-yhtymä yhteensä	**7 496,6**	**+196,9**	**+66,8**	**+7,9**

* S-Pankin osakkuusyhtiötulos on tulos verojen jälkeen.

Rahoitus

IFRS 16:n käyttöönotto 1.1.2019 on lisännyt SOK-yhtymän korollisia velkoja merkittävästi. SOK:n rahoitussopimuksiin liittyvien taloudellisten kovenanttien laskentakaavoja on tästä johtuen muutettu alkuvuoden aikana. Taloudellisina kovenantteina käytetään kaikissa rahoituslimiittisopimuksissa ilman vuokraoikeusvelkoja laskettavaa omavaraisuusastetta ja käyttökate/nettokorot -tunnuslukua. Lisäksi vuokraoikeusvelkojen enimmäismäärä on rajoitettu. Suluissa olevat vertailutiedot edelliseltä vuodelta ovat ilman IFRS 16 standardin vaikutuksia.

SOK-yhtymän rahoitustilanne on ollut hyvä koko tilikauden ajan. Konsernin korolliset nettovelat olivat vuoden lopussa 972,2 miljoonaa euroa (-0,8 milj. €) ja velkaantumisaste (gearing) 146,6 prosenttia (-0,1 %). SOK-yhtymän omavaraisuusaste oli 24,0 prosenttia (38,4 %).

SOK-yhtymällä oli joulukuun lopussa likvidejä varoja 206,6 miljoonaa euroa (172,6 milj. €). Lisäksi konsernilla oli käyttämättömänä 100,0 miljoonan euron (100,0 milj.€) määräiset pitkäaikaiset sitovat luottolimiitit sekä 57,0 miljoonan euron (57,0 milj. €) määräiset tililimiitit.

Investoinnit ja realisoinnit

SOK-yhtymän pysyvien vastaavien hankinnat eli investoinnit käyttöomaisuuteen olivat 73,2 miljoonaa euroa (113,2 milj. €). Merkittävät investoinnit liittyivät tietojärjestelmiin, kiinteistöihin sekä matkailu- ja ravitsemiskaupan yksiköihin.

Pysyvien vastaavien realisoinnit katsauskaudella olivat 1,0 miljoonaa euroa (23,0 milj. €).

Henkilöstö

Tilikauden aikana SOK-yhtymän kokoaikaiseksi muutettu keskimääräinen henkilömäärä (aktiiviset työsuhteet) oli 5 974 (2018: 5 467, 2017: 5 411).

SOK-yhtymän aktiivisessa työsuhteessa oleva henkilömäärä oli vuoden 2019 lopussa 6 505, josta SOK:n henkilöstöä oli 1 669 (25 %) ja tytäryhtiöiden 4 836 henkilöä (75 %). Henkilöstöstä työskenteli ulkomailla yhteensä 2 155 henkilöä (33 %).

Henkilömäärä kasvoi edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna 305 henkilöllä (4,9 %).

Liiketoiminta-alueiden kehitys

Marketkauppa

Marketkauppa käsittää Virossa ja Venäjällä harjoitettavan liiketoiminnan. Virossa on toiminnassa kuusi Prismaa Tallinnassa sekä kaksi yksikköä Tartossa ja yksi Narvassa. Pietarissa on toiminnassa 15 Prismaa. Tallinnassa avattiin yksi ja Pietarissa kaksi uutta yksikköä.

Marketkaupan liikevaihto oli 276 miljoonaa euroa. Liikevaihto laski edelliseen vuoteen verrattuna 3 prosenttia, ero johtui pääosin Pietarissa vuonna 2018 lopetetuista yksiköistä. Marketkaupan liiketulos oli edellisvuotta huomattavasti paremmalla tasolla. Marketkaupan investoinnit olivat 4,8 miljoonaa euroa, joista valtaosa oli uusien yksiköiden kalustoinvestointeja.

Matkailu- ja ravitsemiskauppa

SOK-yhtymässä matkailu- ja ravitsemiskauppaa vuonna 2019 harjoittivat Suomessa toimiva Sokotel Oy, Virossa toimiva AS Sokotel sekä Venäjällä toimiva OOO Sokotel.

Matkailun globaali kasvu jatkui vuoden 2019 aikana, mikä näkyi kysynnän positiivisena kehityksenä kaikilla markkina-alueilla. Myös ravitsemiskaupan kasvu jatkui positiivisen taloudellisen tilanteen tukemana.

SOK Hotelliliiketoiminnan liikevaihto oli yhteensä 281,1 milj. euroa, kasvaen 4,0 prosenttia edellisvuodesta. Liiketulos oli 33,1 milj. euroa, kasvua edelliseen vuoteen nähden 1,5 prosenttia.

Sokotel Oy:n liikevaihto vuonna 2019 oli 230,9 miljoonaa euroa, kasvaen edellisvuodesta 4,3 prosenttia. Sokotel Oy:n liiketulos parani 2,7 prosenttia edellisvuoteen nähden, pääosin majoitus- ja kokouskaupan hyvän liikevaihtokehityksen sekä ravintolakaupan vahvan kuluhallinnan ansiosta.

Tallinnassa matkailu- ja ravitsemiskauppaa harjoittavan AS Sokotelin liikevaihto oli 19,0 miljoonaa euroa, kasvaen 0,8 prosenttia edellisvuodesta. AS Sokotelin liiketulos heikkeni edellisestä vuodesta. Liiketuloksen heikkenemiseen vaikuttivat tarjonnan kasvu sekä majoitus- että ravintolakaupassa ja yleisesti kasvanut kustannustaso.

Pietarissa matkailu- ja ravitsemiskauppaa harjoittavan OOO Sokotelin liikevaihto oli 31,2 miljoonaa euroa, kasvaen edellisvuodesta 4,3 prosenttia. Paikallisessa valuutassa liikevaihto kasvoi 1,6 prosenttia. OOO Sokotelin euromääräinen liiketulos oli hieman edellistä vuotta parempi liikevaihdon kasvun myötä.

Matkailu- ja ravitsemiskaupan investoinnit olivat vuonna 2019 yhteensä 18,6 miljoonaa euroa. Näistä Suomeen tehtiin 18,2 miljoonaa euroa. Investoinnit koostuivat pääosin hotelliyksiköiden uudistuksista sekä uudesta Original Sokos Hotel Triplasta.

Hankinta- ja palvelutoiminta

Hankinta- ja palvelutoiminta koostuu SOK:n hankintatoiminnan tuottamista päivittäis- ja käyttötavaroiden hankintapalveluista, Inex Partners Oy:n tuottamista logistiikkapalveluista, Meira Nova Oy:n hotelli-, ravintola- ja catering-alan hankinta- ja logistiikkapalveluista, S-Herkkukeittiön Foodmarket herkuille tuottamista valmis- ja tuoreruokatuotteiden valmistuksesta sekä SOK-yhtymän pääosin S-ryhmän yksiköille tuottamista muista palveluista. S-ryhmän yksiköille tuotetuista muista palveluista syntyvä liikevaihto koostuu muun muassa ketjumaksuista sekä hallintopalvelutuotoista.

Hankinta- ja palvelutoiminnan liikevaihto oli 7 063,9 miljoonaa euroa. Liikevaihdon kasvu johtui pääosin SOK:n hankintatoiminnan kasvusta. Merkittävimmät liiketuloksen parantumiseen vaikuttaneet tekijät olivat tuloksen parantuminen rahanlaskentapalveluita S-ryhmälle tarjoavassa Reila Palvelut Oy:ssä sekä tappiollisten toimintojen lopettamiset.

Hankinta- ja palvelutoiminnan vuoden 2019 investoinnit olivat yhteensä 30,6 miljoonaa euroa. Investoinnit koostuivat pääosin tietojärjestelmähankinnoista.

Kiinteistöliiketoiminta

Kiinteistöliiketoiminnan liikevaihto koostuu SOK-yhtymän kiinteistöomistuksien vuokra- ja kiinteistöpalvelutuotoista. Liikevaihto oli 84,2 miljoonaa euroa ollen edellisvuoden tasolla. Kiinteistöliiketoiminnan liiketulos oli voitollinen.

Kiinteistöliiketoiminnan vuoden 2019 investoinnit olivat 13,6 miljoonaa euroa. Investoinnit kohdistuivat pääosin Koy valtakulmaan ja polttonesteterminaaliin.

Osakkuus- ja yhteisyritysten kehitys

SOK-yhtymän liiketoimintaa harjoittavista osakkuusyrityksistä merkittävin on pankkitoimintaa harjoittava S-Pankki Oy. S-Pankin taseen kasvu jatkui vahvana. Talletuskanta kasvoi edellisvuoden lopusta 2,0 prosenttia ja oli vuoden lopussa 5,9 miljardia euroa (5,8 mrd. €). Antolainaus kasvoi 14,2 prosenttia päätyen vuoden lopussa 4,8 miljardiin euroon (4,2 mrd. €). S-Pankki-konsernin vakavaraisuus oli 16,3 prosenttia (16,8 %). S-Pankki-konsernin liiketulos oli vuoden lopussa 29,0 miljoonaa euroa (17,1 milj. €). S-Pankin koko vuoden tulos on raportoitu nyt ensimmäistä kertaa IFRS-standardien mukaisesti. SOK-yhtymän omistusosuutta (37,5 %) vastaava IFRS-oikaistu osuus tilikauden tuloksesta oli 9,1 miljoonaa euroa.

Polttonesteiden hankintayhtiö North European Oil Trade -konsernin liikevaihto tilikaudella 2019 oli noin 5 461 miljoonaa euroa. Liikevaihto laski edellisvuodesta 0,3 prosenttia johtuen öljyn maailmanmarkkinahinnan laskusta.

Konsernin harjoittaman liiketoiminnan volyymi on pysynyt edellisen vuoden tasolla. SOK:n omistusosuus North European Oil Trade Oy:stä on 50,77 prosenttia. Osakassopimukseen perustuvan yhteisen määräysvallan johdosta yhtiö käsitellään yhteisyrityksenä pääomaosuusmenetelmällä.

S-Pankin ja North European Oil Trade Oy:n lisäksi muita SOK-yhtymän osakkuus- ja yhteisyrityksiä ovat muun Raisiossa sijaitseva Kauppakeskus Mylly Oy sekä yhteispohjoismainen hankintayhteenliittymä Coop Trading A/S.

Kaikkien osakkuus- ja yhteisyritysten yhteenlaskettu tulosvaikutus SOK-yhtymälle oli 14,6 miljoonaa euroa (7,3 milj. €).

Konsernirakenteen muutokset

Suomen Spar Oy fuusioitiin SOK:hon maaliskuussa.

SOK osti kesäkuussa Fashion Retail Oy:n loput osakkeet HOK-Elannolta. SOK Fashion Retail fuusioitiin emoyhtiöön joulukuussa. Myös S-Verkkopalvelut Oy fuusioitiin emoyhtiöön joulukuussa.

Elokuussa purettiin yhtiö RBRP Holding bv.

Hallinto ja tulevaisuuden näkymät

Hallinto ja hallinnossa tapahtuneet muutokset

SOK:n hallituksen puheenjohtajana toimii Taavi Heikkilä. Pääjohtajan lisäksi hallituksen muina jäseninä ovat olleet toimitusjohtaja Hannu Krook, toimitusjohtaja Kim Biskop, toimitusjohtaja Juha Kivelä, toimitusjohtaja Veli-Matti Liimatainen, toimitusjohtaja Olli Vormisto ja uusina jäseninä toimitusjohtaja Kimmo Simberg, professori Rita Järventie-Thesleff sekä toimitusjohtaja Nermin Hairedin. Hallituksen varapuheenjohtajana toimii Hannu Krook.

SOK:n hallintoneuvostoon valittiin huhtikuussa 2019 uudelleen puheenjohtajaksi teologian tohtori Matti Pikkarainen ja 1. varapuheenjohtajaksi asianajaja Timo Santavuo ja uudeksi 2. varapuheenjohtajaksi toimitusjohtajaTapio Kankaanpää.

Tilintarkastajana on tilikaudella toiminut KHT tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajana KHT Jukka Rajala.

SOK:n pääjohtajan apuna SOK-yhtymän ja S-ryhmän johtamisessa on SOK:n konsernijohtoryhmä. Konsernijohtoryhmään kuuluvat S-ryhmän liiketoimintojen ketjuohjauksesta, hankinnasta ja logistiikasta vastaava kenttäjohtaja, pääjohtajan sijainen Arttu Laine, taloudesta ja rahoituksesta vastaava johtaja, CFO Jorma Vehviläinen, henkilöstötoiminnoista vastaava johtaja Susa Nikula, IT- ja strategiatoiminnoista vastaava johtaja Sebastian Nyström, SOK:n liiketoiminnoista vastaava johtaja Jari Annala ja asiakkuudesta, viestinnästä ja digitaalisista palveluista vastaava johtaja Veli-Pekka Ääri. Konsernijohtoryhmän sihteerinä toimii lakiasiainjohtaja Seppo Kuitunen.

Lähiajan riskit ja epävarmuustekijät

S-ryhmässä on SOK:n hallituksen vahvistamat riskienhallintaperiaatteet sekä SOK-yhtymän riskienhallintapolitiikka. Riskienhallintapolitiikassa kuvataan konsernin riskienhallinnan tarkoitus, tavoitteet, keskeiset toteutustavat ja vastuut. SOK-yhtymässä riskienhallinta on kokonaisvaltaista huomioiden sekä strategiset että operatiiviset riskit. Riskienhallinta on jatkuvaa ja sitä toteutetaan johtamisprosessin kaikissa osissa. Riskienhallinnan menettelytapojen avulla SOK ja sen tytäryhtiöt pyrkivät ennakoimaan ja hallitsemaan tavoitteidensa saavuttamiseen vaikuttavia riskitekijöitä sekä hyödyntämään riskeihin liittyviä mahdollisuuksia liiketoiminnan toteuttamisessa.

S-ryhmän strategisia riskejä tarkastellaan vuosittain lyhyellä (3v.) ja pitkällä (10v.) aikajänteellä SOK:n konsernijohtoryhmän toimesta ja SOK:n hallitus vahvistaa ne. Merkittävimmät S-ryhmän lyhyen aikavälin riskit ja epävarmuustekijät liittyvät päivittäistavarakaupan kilpailukyvyn sekä käyttötavarakaupan tuloksellisuuden varmistamiseen kaupan alan muutoksessa sekä kiristyvässä kilpailutilanteessa. Digitaalisuus ja jatkuva uudistuminen ovat edellytyksiä menestymiselle. S-ryhmässä on meneillään useita mm. toiminnanohjaukseen, logistiikkaan ja laadun kehittämiseen liittyviä hankkeita, joiden onnistuneella toteutuksella varmistetaan arvoketjun tehokkuus ja asiakkaidemme tyytyväisyys tulevaisuudessa.

Pitkällä aikavälillä merkittävimmät riskit liittyvät S-ryhmän näkökulmasta keskeisten muutosvoimien toteutumiseen, joita ovat teknologinen kehitys, polarisaatio, kilpailuympäristön globalisoituminen, kulutustottumusten muuttuminen sekä palvelujen ja vastuullisuuden korostuminen, ilmastonmuutos sekä sääntelyn ja poliittisen vaikuttamisen muutokset Suomessa tai kansainvälisesti. Näihin muutoksiin reagoinnissa ja mahdollisuuksien hyödyntämisessä onnistuminen on keskeistä S-ryhmän tulevaisuuden kilpailukyvyn varmistamiseksi.

SOK-yhtymän rahoitus ja rahoitusriskien hallinta on keskitetty SOK:n rahoitusyksikköön. Konsernilla on SOK:n hallituksen vahvistama talous- ja rahoituspolitiikka, jossa määritellään periaatteet rahoitusriskien hallinnalle ja sallitut enimmäismäärät rahoitusriskeille. Lisäksi rahoituksen eri osa-alueille on asetettu numeeriset tavoitteet, joiden avulla pyritään varmistamaan rahoituksen riittävyys, tasapainoisuus ja edullisuus kaikissa olosuhteissa. Rahoitusriskien hallintaa kuvataan tarkemmin konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa.

SOK-yhtymän liiketoimintaan liittyvät vastuullisuusriskit on tunnistettu ja analysoitu liiketoiminta-alueittain. Paras paikka elää -vastuullisuusohjelman rakentamisen yhteydessä on tunnistettu olennaiset vastuullisuusteemat ja niihin liittyvät riskit ja mahdollisuudet sekä niiden merkitys liiketoiminnalle. Riskejä tarkastellaan sääntelyn, fyysisen toimintaympäristön, kuluttajakäyttäytymisen muutosten ja maineriskien näkökulmasta. Merkittävimmät ihmisoikeusriskit ovat globaaleissa hankintaketjuissa tapahtuvat ihmisoikeusloukkaukset sekä mahdolliset puutteet eettisissä toimintavoissa ja läpinäkyvyydessä. Ympäristön kannalta merkittävimmät riskit liittyvät ilmastonmuutokseen ja sen vaikutuksiin sekä omassa toiminnassa että hankintaketjussa. S-ryhmässä on tunnistettu ilmastoriskit, joilla voi toteutuessaan olla merkittäviä taloudellisia vaikutuksia ryhmän toimintaan. Riskeihin vastataan S-ryhmän vastuullisuusohjelman tavoitteilla ja teoilla.

Vastuullisuus

Vastuullisuus koskee S-ryhmässä kaikkia liiketoiminta-alueita ja vastuullisuutta johdetaan ryhmätasoisesti yhdessä liiketoimintajohdon kanssa. S-ryhmä-tasoisesta vastuullisuuden strategisesta kehittämisestä, ohjauksesta ja raportoinnista vastaa SOK Vastuullisuus -yksikkö. Yksikkö toimii osana SOK Kenttäryhmää, johon kuuluvat kaikki S-ryhmän liiketoiminta-alueet sekä hankinta- ja logistiikkayhtiöt.

Vuonna 2019 jatkettiin S-ryhmän Paras paikka elää -vastuullisuusohjelman toimeenpanoa. Ohjelmassa on neljä teemaa: yhteis-

kunnan hyväksi, ilmastonmuutos ja kiertotalous, eettinen toimintakulttuuri ja ihmisoikeudet sekä hyvinvointi ja terveys. Ohjelman sisältö koostuu sadasta vastuullisuusteosta.

S-ryhmä on sitoutunut yhteiskunnan kannalta merkittävän kansallisen kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen "Suomi, jonka haluamme 2050" tavoitteiden edistämiseen usealla eri sitoumuksella. Suomen Kestävän kehityksen toimikunta palkitsi toukokuussa S-ryhmän vuoden vaikuttavimpana kestävän kehityksen toimijana Suomessa

S-ryhmä on sitoutunut tieteeseen pohjautuviin päästövähennystavoitteisiin oman toiminnan osalta ja kutsunut myös tavarantoimittajansa ja asiakkaansa mukaan ilmastotalkoisiin Iso juttu -ilmastokampanjassaan. Ryhmän tavoitteena on vähentää ilmastopäästöjään 60 prosenttia vuoteen 2030 mennessä vuoden 2015 tasosta. Lisäksi tavoitteena on vähentää yhdessä kumppaneiden kanssa miljoona tonnia päästöjä vuoteen 2030 mennessä, ja kannustaa suurimpia tavaran- ja palvelutoimittajia asettamaan omat päästövähennystavoitteet. Kansainvälisessä Carbon Disclosure Project -ilmastoarvioinnissa S-ryhmä sai edelläkävijän arvosanan A-.

S-ryhmä on kansainvälisen kaupan kehittämiseen keskittyvän amfori-järjestön jäsen. S-ryhmä on myös mukana järjestöjen ja yritysten yhteisessä #ykkösketjuun-kampanjassa, jonka tavoitteena on saada seuraavaan hallitusohjelmaan kirjaus laista ihmisoikeuksia koskevasta huolellisuusvelvoitteesta.

Vuonna 2019 S-ryhmän ketjut menestyivät jälleen hyvin Pohjoismaiden laajimmassa kestävän kehityksen bränditutkimuksessa (Sustainable Brand Index). Suomalaiskuluttajat arvioivat Prisman, Sokos Hotellit ja S-Pankin oman toimialansa vastuullisimmiksi toimijoiksi.

S-ryhmän vastuullisuustyön tuloksia ja tavoitteita kuvataan tarkemmin maaliskuussa 2020 julkaistavassa vuosi- ja vastuullisuuskatsauksessa, jonka voi lukea osoitteessa www.s-ryhma.fi.

Alkavan vuoden näkymät

Maailman ja Suomen talous on ohittanut suhdannehuippunsa. Kun viennin kasvu heikkenee, talouden kasvu jää yksityisen kulutuksen varaan. Työllisyyden odotettu lievä parantuminen ansiotason nousun kanssa tukee kaupan myynnin kehitystä. Kuluttajien luottamus on pysynyt ennallaan, mikä tukee yksityisen kulutuksen pysymistä ennallaan. Jännitteet maailmalla voivat kuitenkin heilauttaa Suomen ja maailman talouden laskusuuntaan.

SOK-yhtymän tuloksen odotetaan pysyvän kuluneen vuoden tasolla. Hankinta-ja palvelutoiminnan tuloksen odotetaan kehittyvän maltillisesti. Matkailukaupan kokonaiskysynnän odotetaan jatkuvan edelleen hyvänä, mutta kotimaan kilpailutilanne kiristynee kasvavan kapasiteetin myötä. Kokonaisuudessaan matkailuja ravitsemiskaupan tuloksen odotetaan kuitenkin pysyvän lähellä edellisvuoden tasoa. Marketkaupassa toiminnan laajentuminen jatkuu, kun Virosssa ja Pietarissa on tarkoitus avata uusia yksiköitä kuluvana vuonna. Marketkaupan tuloksen odotetaan pysyvän 2019 vuoden tasolla.

Hallituksen ehdotus SOK:n jakokelpoisen ylijäämän käyttämisestä

SOK:n jakokelpoinen ylijäämä on 605 826 668,94 euroa (tilikauden ylijäämä 50 813 014,55 euroa). Hallitus esittää, että osuuspääoman korkoa maksetaan 30 209 422,01 euroa ja hallintoneuvoston käyttörahastoon siirretään 45 000,00 euroa.

SOK:n taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. SOK:n maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu ylijäämän jako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan SOK:n maksukykyä.

Helsingissä 6.2.2020

SUOMEN OSUUSKAUPPOJEN
KESKUSKUNTA

Hallitus

KONSERNITILINPÄÄTÖS, IFRS

Konsernin tuloslaskelma, IFRS

Milj. €	1.1.–31.12.2019	1.1.–31.12.2018
Liikevaihto	7 496,6	7 303,5
Liiketoiminnan muut tuotot	3,1	2,6
Materiaalit ja palvelut	-6 686,2	-6 548,9
Työsuhde-etuuksista aiheutuneet kulut	-273,6	-253,2
Poistot ja arvonalentumiset	-168,9	-61,2
Liiketoiminnan muut kulut	-281,4	-389,0
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista (+/-)	12,5	6,9
Liikevoitto (-tappio)	**102,2**	**60,7**
Rahoitustuotot ja -kulut (+/-)	-37,0	-5,7
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista (+/-)	2,0	0,4
Tulos ennen veroja	**67,2**	**55,4**
Tuloverot (+/-)	-1,9	-6,7
Tilikauden tulos	**65,4**	**48,7**
Jakautuminen:		
Emoyhtiön omistajille	65,4	50,3
Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus	0,0	-1,5
	65,4	48,7

Konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. €	1.1.–31.12.2019	1.1.–31.12.2018
Tilikauden tulos	65,4	48,7
Muut laajan tuloksen erät:		
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteiseksi		
Muuntoerot	8,0	-9,5
Myytävissä olevat rahoitusvarat		
Kurssierot nettoinvestoinneiksi luokitelluista lainoista ulkomaisiin yksiköihin	0,7	-0,6
Rahavirran suojaukset	-0,3	-0,1
Osakkuus- ja yhteisyritysten laajan tuloksen erät	0,8	-3,1
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	9,2	-13,3
Tilikauden laaja tulos	74,5	35,4
Tilikauden laajan tuloksen jakautuminen:		
Emoyhtiön omistajille	74,5	36,9
Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus	0,0	-1,5
	74,5	35,4

Konsernitase, IFRS

Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
VARAT		
Pitkäaikaiset varat		
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	1338,6	353,4
Sijoituskiinteistöt	22,8	24,1
Aineettomat hyödykkeet	102,9	82,7
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	205,0	196,6
Pitkäaikaiset rahoitusvarat	73,1	72,4
Laskennalliset verosaamiset	26,8	18,0
Pitkäaikaiset varat yhteensä	**1 769,2**	**747,2**
Lyhytaikaiset varat		
Vaihto-omaisuus	205,0	160,8
Myyntisaamiset ja muut lyhytaikaiset korottomat saamiset	601,4	650,0
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	34,0	0,0
Rahavarat	172,6	172,4
Lyhytaikaiset varat yhteensä	**1 013,1**	**983,1**
Varat yhteensä	**2 782,3**	**1 730,3**
OMA PÄÄOMA JA VELAT		
Oma pääoma		
Osuuspääoma	172,0	172,0
Sidotut rahastot	16,4	15,9
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	29,4	21,5
Kertyneet voittovarat	444,5	450,9
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma yhteensä	662,3	660,3
Määräysvallattomille omistajille kuuluva osuus	0,8	0,4
Oma pääoma yhteensä	**663,1**	**660,7**
Pitkäaikaiset velat		
Pitkäaikaiset korolliset velat	1 061,1	137,2
Pitkäaikaiset korottomat velat	39,2	36,3
Varaukset	6,4	6,8
Laskennalliset verovelat	10,0	12,1
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	**1 116,7**	**192,3**
Lyhytaikaiset velat		
Lyhytaikaiset korolliset velat	117,7	38,3
Lyhytaikaiset korottomat velat	157,4	144,9
Ostovelat	726,4	693,3
Varaukset	0,6	0,6
Tilikauden verovelka	0,0	0,1
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	**1 002,5**	**877,3**
Oma pääoma ja velat yhteensä	**2 782,3**	**1 730,3**

Konsernin rahavirtalaskelma, IFRS

Milj. €	Liitetieto	1.1.–31.12.2019	1.1.–31.12.2018
LIIKETOIMINTA			
Jatkuvien toimintojen liiketulos		102,2	60,7
Oikaisut liiketulokseen		162,1	26,9
Käyttöpääoman muutos		40,3	36,8
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		**304,7**	**124,5**
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-)/vähennys (+)		-34,3	0,3
Muut rahoituskulut		-0,1	0,0
Muut rahoitustuotot		0,3	0,2
Saadut osingot liiketoiminnasta		0,9	0,1
Maksetut välittömät verot		-2,2	-1,6
Liiketoiminnan rahavirta		**269,3**	**123,5**
INVESTOINNIT			
Hankitut tytäryhtiöt vähennettynä hankintahetken rahavaroilla		0,0	-47,0
Tytäryritysten myynti vähennettynä myyntihetken rahavaroilla		0,0	14,3
Investoinnit muihin osakkeisiin ja osuuksiin		0,0	-15,1
Investoinnit aineellisiin hyödykkeisiin		-48,5	-26,6
Investoinnit aineettomiin hyödykkeisiin		-24,7	-18,6
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot		1,0	8,1
Saadut osingot investoinneista		3,3	1,7
Investointien rahavirta		**-69,0**	**-83,1**
RAHOITUS			
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		0,0	-1,5
Lyhytaikaisten velkojen lisäys (+)/vähennys (-)		-183,8	-4,5
Pitkäaikaisten saamisten lisäys (-)/vähennys (+)		0,0	30,2
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-)/vähennys (+)			0,0
Maksetut korot		-3,0	-2,9
Saadut korot		6,6	2,5
Osuuspääoman lisäys			0,0
Maksetut osuuspääoman korot		-27,5	-16,6
Muu oman pääoman muutos		7,8	4,3
Rahoituksen rahavirta		**-200,0**	**11,5**
Rahavarojen nettomuutos, lisäys/vähennys		**0,3**	**51,9**
Rahavarat tilikauden alussa		**172,4**	**120,8**
Valuuttakurssien muutosten vaikutus		**0,0**	**-0,3**
Rahavarojen nettomuutos, lisäys/vähennys		**0,3**	**51,9**
Rahavarat tilikauden lopussa		**172,6**	**172,4**
Oikaisut liikevoittoon	(A)		
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot (-) ja tappiot (+)		-1,2	1,1
Poistot ja arvonalentumiset		168,9	61,2
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua		-5,6	-35,3
		162,1	26,9
Käyttöpääoman muutos	(B)		
Liikesaamisten muutos		44,0	5,0
Vaihto-omaisuuden muutos		-44,3	31,8
Korottomien velkojen muutos		40,6	0,0
		40,3	36,8

Lyhytaikaisten lainojen laina-aika on lyhyempi kuin 3 kuukautta

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista, IFRS

Milj. €	Emo-osuuskunnan omistajille kuuluva oma pääoma								
	Osuuspääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut sidotut rahastot	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarat	Yhteensä	Määräysvallattomien omistajien osuus	**Oma pääoma yhteensä**
Oma pääoma									
01.01.2018	172,0	2,9	18,5	4,4	-13,4	446,5	631,0	2,0	633,0
Kauden laaja tulos		-5,6			-7,8	50,3	36,9	-1,5	35,4
Osuuspääoman lisäys	0,0			17,1		-12,8	4,3		4,3
Osuusmaksun korot						-16,6	-16,6		-16,6
Muut muutokset			0,0			4,6	4,6	0,0	4,5
31.12.2018	**172,0**	**-2,7**	**18,5**	**21,5**	**-21,2**	**472,1**	**660,3**	**0,4**	**660,7**
Laatimisperiaatteen muutos IFRS 16 1)						**-50,5**	**-50,5**		**-50,5**
01.01.2019	172,0	-2,7	18,5	21,5	-21,2	421,6	609,8	0,4	610,2
Kauden laaja tulos		0,5			8,6	65,4	74,5	0,0	74,5
Osuusmaksun korot						-27,5	-27,5		-27,5
Muut muutokset			0,0	7,9		-2,3	5,6	0,4	6,0
31/12/2019	**172,0**	**-2,2**	**18,5**	**29,4**	**-12,5**	**457,1**	**662,3**	**0,8**	**663,1**

1) Konserni on ottanut käyttöön IFRS 16 vuokrasopimuksista -standardin noudattaen takautuvaa soveltamista.

Tuloslaskelman ja taseen laatimisperiaatteet

Tämä tilinpäätöstiedote on laadittu IAS 34 Osavuosikatsaukset -standardin mukaisesti. Tilinpäätöstiedotteen laatimisessa on noudatettu samoja laatimisperiaatteita kuin vuoden 2018 tilinpäätöksessä, ja lisäksi tilikaudella 2019 voimaan tulleita IAS/IFRS -standardi- ja tulkintamuutoksia.

SOK-yhtymä on ottanut 1.1.2019 käyttöön uuden standardin IFRS 16 Vuokrasopimukset. Koska IFRS 16 käyttöönoton yhteydessä vertailukauden 2018 tietoja ei oikaistu, eivät tilikauden 2019 tuloslaskelma ja tase ole erityisesti liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvien vuokrakulujen, rahoituskulujen, pitkäaikaisin varoihin sisältyvien aineellisten hyödykkeiden sekä korollisten velkojen osalta vertailukelpoisia.

Johtuen vuokrasopimusten taseeseen merkitsemisestä ovat taseen pitkäaikaiset varat kasvaneet 996 miljoonaa euroa ja korolliset velat kasvaneet 1009 miljoonaa euroa verrattuna tilanteeseen per 31.12.2018. Vastaavasti johtuen vuokrakulujen jakautumisesta poistoihin ja korkokuluihin on standardin käyttöönotto parantanut liikevoittoa mutta lisännyt rahoituskuluja. Katsastuskauden tulokseen standardin käyttöönoton vaikutus oli -5 miljoonaa euroa. Tunnuslukujen osalta standardi on heikentänyt sijoitetun pääoman tuottoprosenttia, Gearing -prosenttia että omavaraisuusastetta. Oman pääoman tuottoprosenttiin standardin käyttöönotolla ei ole ollut olennaista vaikutusta. Konsernin rahavirtalaskelman osalta IFRS 16 parantaa liiketoiminnan rahavirtaa ja heikentää rahoituksen rahavirtaa. Rahavarojen nettomuutokseen IFRS 16:lla ei ole merkitystä.

Euromääräisesti suurin osa vuokrajärjestelyistä liittyy kiinteistöihin. SOK-yhtymä hyödyntää IFRS 16:n helpotusta olla kirjaamatta käyttöoikeusomaisuuserää ja vastaavaa vuokrasopimusvelkaa sellaisista omaisuuseristä, joiden vuokraaika on 12 kuukautta tai vähemmän, tai jotka ovat vähäarvoisia.

Kaikki tilinpäätöstaulukoiden luvut on pyöristetty, minkä vuoksi yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta. Tunnusluvut on laskettu käyttäen tarkkoja arvoja.

Tämä tilinpäätöstiedote on tilintarkastamaton.

Segmentti-informaatio 31.12.2019

SOK-yhtymä soveltaa segmenttiraportoinnissaan IFRS 8 -standardia. Ylimmän johdon raportointia varten SOK-yhtymän liiketoiminta on jaettu viiteen liiketoimintasegmenttiin. Segmenttijako perustuu toimialajakoon. Operatiivisen tuloksen laskennassa käytetään kotimaisen kirjanpitolain mukaisia arvostuksia. SOK-yhtymän operatiivisessa raportoinnissa varoja ei kohdisteta eikä raportoida käyttöpääomaa lukuunottamatta.

2019 Milj. €	Marketkauppa	Matkailu- ja ravitsemiskauppa	Hankinta- ja palvelutoiminta	Kiinteistöliiketoiminta	Pankkitoiminta	Sisäiset eliminoinnit ja muut	Operatiivinen raportointi yhteensä
Liikevaihto	276,1	281,1	7 063,9	84,2		-208,6	7 496,6
Liiketulos	-4,1	33,0	17,2	17,2	9,1	-5,6	66,8
Investoinnit	4,8	18,6	30,7	13,6		5,5	73,2
Realisoinnit	0,1	0,0	0,8			0,0	1,0

Liikevaihdon täsmäytys	
Raportoitava operatiivisen laskennan liikevaihto	7 496,6
Konsernieliminoinnit	0,0
Liikevaihto IFRS	7 496,6
Tuloksen täsmäytys	
Raportoitavien segmenttien liiketulos	66,8
SOK-yhtymässä liiketuloksen ulkopuolisia eriä:	
Rahoitustuotot ja -kulut (FAS)	4,6
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	1,1
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	1,2
Varauksien muutokset	0,2
Johdannaisten arvostusvoitot ja -tappiot	0,0
Arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-0,1
Liiketulokseen sisältyvät IFRS oikaisut	-6,6
Tulos ennen veroja IFRS	67,2
Konsernitason lisätiedot, ulkoiset tuotot	
Myynti S-ryhmälle	6 514,8
Muu Kotimaan myynti	655,5
Ulkomaat	326,3
Liikevaihto yhteensä	7 496,6
Marketkauppa	276,1
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	281,1
Hankinta- ja palvelutoiminta ja muut	6 855,3
Kiinteistöliiketoiminta	84,2
Liikevaihto yhteensä	7 496,6
Konsernitason lisätiedot, aineelliset- ja aineettomat hyödykkeet	
Kotimaa	1406,3
Ulkomaat	58,1
Aineelliset- ja aineettomat hyödykkeet yhteensä	1464,3

Segmentti-informaatio 31.12.2018

SOK-yhtymä soveltaa segmenttiraportoinnissaan IFRS 8 -standardia. Ylimmän johdon raportointia varten SOK-yhtymän liiketoiminta on jaettu viiteen liiketoimintasegmenttiin. Segmenttijako perustuu toimialajakoon. Operatiivisen tuloksen laskennassa käytetään kotimaisen kirjanpitolain mukaisia arvostuksia. SOK-yhtymän operatiivisessa raportoinnissa varoja ei kohdisteta eikä raportoida käyttöpääomaa lukuunottamatta.

2018 Milj. €	Marketkauppa	Matkailu- ja ravitsemiskauppa	Hankinta- ja palvelutoiminta	Kiinteistö-liiketoiminta	Pankkitoiminta	Sisäiset eliminoinnit ja muut	Operatiivinen raportointi yhteensä
Liikevaihto	283,7	270,1	6 792,0	85,1		-131,3	7 299,7
Liiketulos	-6,3	32,6	12,0	17,8	3,9	-1,2	58,9
Investoinnit	2,5	12,8	42,4	55,4		0,2	113,2
Realisoinnit	0,2	0,0	1,6	21,3		0,0	23,0

Liikevaihdon täsmäytys	
Raportoitava operatiivisen laskennan liikevaihto	7 299,7
Konsernieliminoinnit	3,8
Liikevaihto IFRS	7 303,5
Tuloksen täsmäytys	
Raportoitavien segmenttien liiketulos	58,9
SOK-yhtymässä liiketuloksen ulkopuolisia eriä:	
Rahoitustuotot ja -kulut (FAS)	0,5
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	-1,4
Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut	-0,4
Varauksien muutokset	0,0
Johdannaisten arvostusvoitot ja -tappiot	0,4
Arvonalentumiset aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	-4,4
Liiketulokseen sisältyvät IFRS oikaisut	1,8
Tulos ennen veroja IFRS	55,4
Konsernitason lisätiedot, ulkoiset tuotot	
Myynti S-ryhmälle	6 335,1
Muu Kotimaan myynti	631,6
Ulkomaat	333,0
Liikevaihto yhteensä	7 299,7
Marketkauppa	283,7
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	274,0
Hankinta- ja palvelutoiminta ja muut	6 660,8
Kiinteistöliiketoiminta	85,1
Liikevaihto yhteensä	7 303,5
Konsernitason lisätiedot, aineelliset- ja aineettomat hyödykkeet	
Kotimaa	410,1
Ulkomaat	50,1
Aineelliset- ja aineettomat hyödykkeet yhteensä	460,2

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Milj. €	Aineelliset hyödykkeet	Sijoitus-kiinteistöt	Aineettomat hyödykkeet
Hankintameno			
Hankintameno 1.1.2019	665,0	87,5	191,3
Liiketoimintojen yhdistäminen	0,0	0,0	0,0
IFRS 16	1119,2		18,9
Muuntoerot	8,3		0,7
Lisäykset	77,8	0,2	7,2
Vähennykset	-5,6	-0,8	
Siirrot erien välillä	3,5	0,9	4,0
Hankintameno 31.12.2019	**1868,2**	**87,8**	**222,1**
Kertyneet poistot			
Kertyneet poistot 1.1.2019	-311,6	-63,1	-108,7
Liiketoimintojen yhdistäminen			
IFRS 16	-61,6		-0,2
Muuntoerot	-4,6		-0,6
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	4,3	0,1	1,2
Tilikauden poistot	-156,1	-1,9	-10,8
Arvonalentumiset	0,1		
Kertyneet poistot 31.12.2019	**-529,6**	**-65,0**	**-119,2**
Kirjanpitoarvo 1.1.2019	**353,4**	**24,3**	**82,6**
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	**1338,6**	**22,8**	**102,9**

Milj. €	Aineelliset hyödykkeet	Sijoitus-kiinteistöt	Aineettomat hyödykkeet
Hankintameno			
Hankintameno 1.1.2018	649,1	87,1	175,7
Liiketoimintojen yhdistäminen	28,2	0,0	0,0
Muuntoerot	-8,9		-1,5
Lisäykset	24,1	0,4	29,8
Vähennykset	-30,6	0,0	-9,7
Siirrot erien välillä	3,0	0,0	-3,0
Hankintameno 31.12.2018	**665,0**	**87,5**	**191,3**
Kertyneet poistot			
Kertyneet poistot 1.1.2018	-293,0	-59,6	-105,3
Liiketoimintojen yhdistäminen	-1,7		
Muuntoerot	4,7		0,3
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	22,3	0,0	9,7
Tilikauden poistot	-39,7	-3,5	-13,3
Arvonalentumiset [1)]	-4,2		
Kertyneet poistot 31.12.2018	**-311,6**	**-63,1**	**-108,7**
Kirjanpitoarvo 1.1.2018	**356,0**	**27,5**	**70,4**
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	**353,4**	**24,3**	**82,7**

Lähipiiritapahtumat

Liiketoimet ja avoimet saldot osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa: Milj. €	31.12.2019	31.12.2018
Myynnit	17,0	23,6
Ostot	36,7	389,7
Rahoitustuotot ja -kulut	1,4	0,6
Myyntisaatavat ja muut saamiset	0,8	1,5
Lainasaamiset	25,0	20,0
Ostovelat ja muut velat	0,1	10,6

Vakuudet ja vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset, Milj.€	31.12.2019	31.12.2018	Muutos
Annetut pantit ja vastuusitoumukset			
Pantit	0,1	0,1	-0,1
Kiinnitykset	0,8	0,7	-0,7
Takaukset	2,5	2,5	-2,5
Yhteensä	**3,4**	**3,3**	**-0,1**
Muiden velasta annetut vakuudet			
Takaukset yhteisyritysten velasta	145,4	120,1	25,3
Yhteensä	**145,4**	**120,1**	**25,3**
Muut muiden puolesta annetut vakuudet			
Takaukset yhteisyritysten vastuista	20,7	25,8	-5,2
Yhteensä	**20,7**	**25,8**	**-5,2**
Muut vastuut			
Remburssivastuut	0,1	0,2	-0,1

Annetut vakuudet koostuvat pääosin yhteisyritys North European Oil Trade Oy:n ja sen tytäryhtiö North European Oil Trade AB:n puolesta annetuista 116,5 miljoonan euron (95,9 milj. euroa 31.12.2018) velan ja muiden vastuiden takauksista ja panteista sekä yhteisyritys Kauppakeskus Mylly Oy:n puolesta annetusta 50,0 miljoonan euron (50,0 milj. euroa 31.12.2018) velan takauksesta.

Muut taloudelliset vastuut:

Konserni on velvollinen tarkistamaan kiinteistöinvestoinnista tekemiään arvonlisäverovähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Vastuun enimmäismäärä on 9,4 miljoonaa euroa (8,7 milj. euroa 31.12.2018).

Muut vastuusitoumukset:

Osakassopimuksen mukaiset sitoumukset vastata S-Voima Oy:n sitoumuksista ja rahoittaa sen toimintaa.

Osakkaat vastaavat ns. Mankala-periaatteen mukaisesti S-Voima Oy:n sitoumuksista. Tämän periaatteen mukaisesti SOK:n vastuu S-Voima Oy:n kustannuksista sisältäen myös lainojen lyhennykset ja korot sekä poistot määräytyy markkinasähkön osalta osakkaan käyttämän energian mukaan, tuulivoiman ja ydinvoiman (ydinvoiman jatkorahoittamisesta on luovuttu 2012) osalta osakkaan omistamien osakesarjojen suhteessa ja aurinkosähkön osalta osakkaan hallitsemille kiinteistöille rakennettujen aurinkovoimaloiden perusteella.

Lisäksi SOK on sitoutunut myöntämään vieraanpääomanehtoista rahoitusta. SOK:n 31.12.2019 mennessä tehtyihin päätöksiin perustuva vastuu vieraanpääomanehtoisen rahoituksen jäljellä olevasta osuudesta on seuraava: North European Oil Trade Oy:lle ehdollista pääomalainaa 5,0 miljoonaa euroa (5,0 milj. euroa 31.12.2018).

Tunnusluvut

SOK-yhtymä:	**31.12.2019**	**31.12.2018**
Liikevaihto, milj. €	7 496,6	7 303,5
Liikevoitto, milj. €	102,2	60,7
% liikevaihdosta	1,4	0,8
Tulos ennen veroja, milj. €	67,2	55,4
% liikevaihdosta	0,9	0,8
SOK-yhtymä:		
Omavaraisuusaste, %	24,0	38,4
Oman pääoman tuotto, %	9,9	7,5
Gearing, %	146,6	-0,1

Tunnuslukujen laskentakaavat

Omavaraisuusaste, % = $\frac{\text{Oma pääoma yhteensä}}{\text{taseen loppusumma - saadut ennakot}}$ x 100 %

Gearing, % = $\frac{\text{Korolliset velat - rahavarat}}{\text{oma pääoma yhteensä}}$

Oman pääoman tuotto-% = $\frac{\text{Tulos rahoituserien jälkeen - verot}}{\text{oma pääoma keskimäärin}}$ x 100 %